

Regines que nescierunt viri thorum: et adduxerunt eas ad castra in sylo in terra chanaan. Miserruntque nuncios ad filios beniamin qui erant in petra remmon: et preceperunt eis ut eas susciperent in pace. Veneruntque filii beniamin in illo tempore: et datus est eis vxores de filiabus iabis galaad: alias autem non repererunt quasi simili modo traderet. Uniuersusque israhel valde doluit et egit penitentiam super infectione vni tribus ex israhel: dixeruntque maiores natu. Quid faciemus reliquis qui non acceperunt vxores? Omnes in beniamin femine conciderunt: et magna nobis cura ingentisque studio prouidendum est: ne vna tribus deleat ex israhel. Filias enim nostras eis dare non possumus: contracti iuramento et maledicti one quam diximus: maledictus qui dederit de filiabus suis vxorem beniamin. Ceperuntque consilium atque dixerunt. Ecce solemnitas domini est in sylo anni uersaria que sita est ad septentrionalē urbem bethel: ad orientalem plagam viam que de bethel tendit ad sichimam: et ad meridiem oppidi lebona. Preceperuntque filii beniamin: atque dixerunt. Ite et latitate in vineis: cumque videritis filias sylo ad ducendos choros ex more procedere: exite repete de vineis: et rapite ex eis singulas vxores singulas: et pergite in terram beniamin. Cumque venerint presentes earum ac fratres et aduersum vos queri ceperint atque iurgari dicemus eis. Miseremini eorum. Non enim rapuerunt eas iure rebellantium atque victorum: sed rogantibus ut acciperent non dedistis: et a vestra parte peccatum est. Feceruntque filii beniamin ut sibi fuerat impatum et iuxta numerum suum rapuerunt sibi de his que ducebant choros vxores singulas: abieruntque in possessionem suam edificantes vrbes: et habitantes in eis. Filii quoque israhel reuersi sunt per tribus et familias in tabernacula sua. In diebus illis non erat rex in israhel: sed unusquisque quod sibi rectus videbatur hoc faciebat.

Explicit liber Iudicium. Incipit
liber Ruth Capitulum I

In diebus
vnius iudicis quam iudices perant facta est fames in terra. Abiitque homo de bethleem iuda ut pegrinaretur in regione moabitis de cum vxore sua ac duobus liberis. Ipse vocabatur elimelech: et vxor eius noemi: et duo filii alter maalon et alter chelion: effraei de bethleem iuda. Ingressique regionem moabitis morabantur ibi. Et mortuus est elimelech maritus noemi: remansitque ipsa cum fi-

lis. Qui acceperunt vxores moabitis quas vna vocabatur orpha: altera ruth. Manseruntque ibi decem annis: et ambo mortui sunt: maalon videlicet et chelion: remansitque mlier orphata duobus liberis ac marito. Et surrexit ut in patriam pgeret cum vtraque nuru sua de regione moabitis. Audierat enim quod resperisset dominus populum suum et dedisset eis escas. Egressa est itaque de loco pegrinationis sue cum vtraque nuru: et iam in via reuertendi posita in terram iuda dixit ad eas. Ite in domum matris vestre. Faciat vobiscum dominus misericordiam: sicut fecistis cum mortuis et mecum. Sed vobis inuenire requiem in domibus vxororum quos sortiture estis. Et osculata est eas. Que eleuata voce flere ceperunt: et dicere. Tecum pergemus ad populum tuum. Quibus illa respondit. Reuertimini filie mi. Cur venitis mecum. Num vltra habeo filios in utero meo: ut viros ex me sperare possitis? Reuertimini filie mi et abite. Jam enim senectute confecta sum: nec apta vinculo coniugali. Etiam si possem hac nocte concipere et parere filios si eos expectare velletis donec crescant et annos pubertatis impleant an eritis vetule quam nubatis. Nolite queso filie mi facere hoc: quia vestra angustia magis me premit: et egressa est manus domini contra me. Eleuata igitur voce rursus flere ceperunt. Orpha osculata est socrum ac reuersa est: ruth adhesit socro sue. Cui dixit noemi. En reuersa est cognata tua ad populum suum et ad deos suos vade cum ea. Que respondit. Ne aduerseris mihi ut relinquam te et abeam. Quocumque enim prexeris: pergam et vbi morata fueri: et ego piter morabor. Populus tuus populus meus: et deus tuus deus meus. Que te terra susceperit morientem: in ea moriar: ibique locum accipiam sepulture. Hoc mihi faciat deus et hec addat si non sola mors me et te sepauerit. Videns ergo noemi quod obstinato ruth animo decreuisset secum pgerere: adulari noluit nec ad suos vltra reditum persuadere. Profectique sunt simul et venerunt in bethleem. Quibus vrbem ingressis velox apud cunctos fama precebruit dicebantque mulieres. Hec est illa noemi. Quibus ait. Ne vocetis me noemi. id est. pulchra. sed vocate me mara. id est. amara. quia amaritudine valde repleuit me omnipotens. Egressa sum plena: et vacua reduxit me dominus. Cur ergo vocatis me noemi quam dominus humiliavit: et afflixit omnipotens? Venit ergo noemi cum ruth moabitis nuru sua de terra pegrinationis sue. ac reuersa est in bethleem quando primum hordeum metebantur.

ERat autem viro elimelech consanguineus homo potens et magnarum opum nomine booz. Dixitque ruth moabitis ad socrum suam. Si iubes vadam in agrum: et colligam

spicas que fugerint man⁹ metentiū: vbi cunq; clemētis in me patrifamilias repperero gratiā. Cui illa rñdit. Vade filia mi. Abijt itaq; ⁊ collegit spicas post terga metentiū. Accidit aut vt ager ille haberet dñm noīe booz: q̄ erat de cognatione elimelech. Et ecce ipse veniebat de bethleem: dixitq; messoribus: Domini⁹ vobiscū. Qui rñderūt ei. Bñdicat tibi dñs. Dixitq; booz iuueni q̄ messorib⁹ perat. Cui⁹ est hec puella: Cui rñdit. Hec est moabitis que venit cū noemi de regione moabitide: ⁊ rogauit vt spicas colligeret remanētes. sequēs messorū vestigia. Et de mane vsq; nūc stat in agro: ⁊ nec ad momētū qdē domū reuerfa ē. Et ait booz ad ruth. Audi filia. Ne vadas in alterū agrū ad colligendū: nec recedas ab hoc loco: sed iungere puellis meis: et vbi messuerint sequere. Abādani em̄ pueris meis vt nemo molest⁹ sit tibi: sed etiā si sitierit vade ad sarcinulas ⁊ bibe aquas de quib⁹ et pueri mei bibūt. Que cadēs in faciē suā: ⁊ ad orans sup terrā dixit ad eū. Quā mibi b̄ vt inuenirem gratiā añ oculos tuos et nosse me dignareris pegrinā mulierē: Cui ille respondit. Bñdicta sunt mibi oīa que feceris socrui tue p̄ p̄mōrtē viri tui: ⁊ q̄ reliquerit parētēs tuos: ⁊ terrā in qua nata es: ⁊ reueris ad populū quē antea nesciebas. Reddat tibi dñs p̄ ope tuo: ⁊ plenā mercedē recipias a dño deo isrl⁹ ad quē venisti: ⁊ sub cui⁹ confugisti alas. Que ait Inueni grām apud oculos tuos dominemi: qui cōsolatus est me: ⁊ locus⁹ es ad cor ancille tue: q̄ nō sum similis vni⁹ puellaz tuarū. Dixitq; ad eā booz. Quā hora vespēdi fuerit veni huc ⁊ comede panes: ⁊ intinge buccellam tuā in aceto. Sedit itaq; ad messorum latus ⁊ gessit polentā sibi: comeditq; et saturata ē: ⁊ tulit reliquias. Atq; inde surrexit vt spicas ex moze colligeret. Precepit autem booz pueri suis dicēs. Etiam si vobiscūz metere voluerit ne phibeatis eā ⁊ de vestris quoq; manipulis projicite de industria ⁊ remanere pmittite vt absq; rubore colligat: et colligentem nemo corripiat. Collegit ergo in agro vsq; ad vespam: ⁊ q̄ collegerat virga cedens ⁊ excutiens: inuenit hordei quasi ephī mēsurā. id ē. tres modios quos portās reuerfa ē in ciuitatē ⁊ ostēdit socrui sue. Insup p̄tulit ⁊ dedit ei de reliquijs cibi sui: q̄ saturata fuerat. Dixitq; ei socrus sua. Ubi hodie collegisti: ⁊ vbi fecisti opus? Sit bñdict⁹ q̄ miseratus ē tui. Indicauitq; ei apd̄ quē eēt operata: ⁊ nomē dixit viri q̄ booz vocaret. Cui rñdit noemi Bñdictus sit a dño qm̄ eandem grām quā pbuerat viuīs: seruauit ⁊ mortuis rursumq; ait. Propinquus n̄ ē hō. Et ruth

hoc quoq; inquit p̄cepit mibi vt tādū messoribus eius iūgerer donec omēs segetes metereñt. Cui dixit socrus. Meli⁹ ē filia mi vt cū puellis eius ex eas ad metendūz: ne in alieno agro quispiā resistat tibi. Iūcta ē itaq; puellis booz ⁊ tādū cū eis messuit donec hordea ⁊ triticū in horreis conderentur.

Dixitq; aut reuerfa ē ad socrū suā au / diuit ab ea. Filia mi querā tibi requiem et p̄uidebo vt bene sit tibi. Booz iste cui⁹ puellis in agro iūcta es ppinqu⁹ noster ē: ⁊ hac nocte areā hordei ventilat. Lauerigif ⁊ vngere: ⁊ induere cultioribus vestimentis ⁊ descēde in aream. Nō te videat hō donec esum potūq; finierit. Quādo aut ierit ad dormiendū nota locū in quo dormiat. Veniesq; ⁊ discooperies palliū q̄ operif a parte pedū: ⁊ p̄icies te ⁊ ibi facebis. Ip̄e aut dicet tibi quid agere debeas. Que rñdit. Quicqd̄ p̄cepis faciā. Descēditq; in aream ⁊ fecit oīa que sibi impauerat socrus. Cūq; comeditq; booz ⁊ bibisset: ⁊ fact⁹ eēt hilarior: isletq; ad dormiendū iuxta aceruū manipulozū: venit abscondite: ⁊ discoopto a pedib⁹ eius pallio se piecit. Et ecce nocte iaz media expauit hō ⁊ cōturbat⁹ est: viditq; mulierē iacentem ad pedes suos: ⁊ ait illi. Que es? Illa respondit. Ego sum ruth ancilla tua. Expande palliū tuū sup famulā tuā: qz ppinqu⁹ es. Et ille: bñdicta inquit es a dño filia: ⁊ priorē misericordiā posteriore superasti: quā nō es secuta: iuuenes paupes sine diuites. Noli ḡmetuere: sed quicqd̄ dixerit mibi faciā tibi. Scit em̄ omīs ppls q̄ habitat itra portas vrb mee mulierē te esse p̄utis. Nec abnuo me ppinquum: sed ē alius me ppinqz. Quiesce hac nocte: ⁊ facto mane: si te voluerit ppinqz tū ture retinere bñ res acta ē: sin aut ille noluerit ego te absq; vlla dubitatōne suscipiam: viuit dñs. Dormi vsq; mane. Dormiuit itaq; ad pedes eius vsq; ad noctis abscessum. Surrexit itaq; anteq; hoies se cognoscerēt mutuo ⁊ dixit booz. Cauene q̄s nouerit q̄ huc ueneris. Et rursum: expande inqt palliū tuū quo operif ⁊ tene vtraq; manu. Qua extendente ⁊ tenente: mēsus ē sex modios hordei: ⁊ posuit sup eā. Que portās igressa ē ciuitatē ⁊ venit ad socrū suā. Que dixit ei. Quid egisti filia: Narrauitq; ei oīa q̄ sibi fecisset hō. Et ait. Ecce sex modios hordei dedit mibi: ⁊ ait nolo vacuā te reuerti ad socrū tuā. Dixitq; noemi. Expecta filia donec videam⁹ quē res extū habeat. Neq; em̄ cessabit homo: nisi cōpleuerit quod locutus est.

Ascēdit q̄ booz ad portam ⁊ sedit ibi. Cūq; vidisset ppinquū p̄terire de q̄

Prologus

prius fimo habitus ē dixit ad eū. Declina paulisper ⁊ sede hic vocans eū noie suo. Qui diuertit ⁊ sedit. Tollēs autē booz decē viros de seniorib⁹ ciuitatis: dixit ad eos. Sedete hic: Quib⁹ residentib⁹ locut⁹ est ad p̄p̄inquum. Partē agri fratris nr̄i elimelech vendet noemi que reuerſa ē de regiōe moabitide: qd̄ audire te volui ⁊ tibi dicere corā cūctis ſedentibus ⁊ maiorib⁹ natu de p̄plo meo. Si vis poſſidere iure p̄p̄inquitatē eme ⁊ poſſide. Si autē diſplicet tibi hoc ipſm̄ indica mihi vt ſciā qd̄ facere debeā. Null⁹ em̄ eſt p̄p̄inqu⁹ excepto te q̄ prior es: ⁊ me q̄ ſc̄d̄s ſum. Et ille reſpondit. Ego agrū emā. Cui dixit booz. Qñ eme ris agrū de manu mulieris: ruth quoq; moabitidem que vxor defuncti fui debes accipere vt ſuscites nomen p̄p̄inquit⁹ tui in hereditate ſua. Qui r̄ndit. Cedo tui p̄p̄inquitatis. Neq; em̄ poſteritatem familie mee delere debeo. Tu meo vttere p̄uilegio q̄ me libēter carere p̄fitcor. Hic autē erat mos antiquit⁹ in iſrl̄ inter p̄p̄inquos: vt ſi qñ alter alteri ſuo iuri cederet vt eēt firma conſeſſio: ſoluebat hō calciamentū ſuum ⁊ dabat p̄p̄inquo ſuo. Hoc erat testimoniū ceſſionis in iſrl̄. Dixit q̄ p̄p̄inquo ſuo booz. Tolle calciamentū. Quod ſtati ſoluit de pede ſuo. Et ille maiorib⁹ natu ⁊ vniūſo populo: teſtes vos inq̄t eſtis hodie q̄ poſſederim om̄ia que fuerūt elimelech ⁊ chelion ⁊ maalon tradente noemi: ⁊ ruth moabitide ⁊ vxorē maalon in cōiugiū ſumpſerim vt ſuscitem nomē defuncti in hereditate ſua ne vocabulū eius de familia ſua ac fratrib⁹ ⁊ populo deleatur. Vos inquā hui⁹ rei teſtes eſt. Reſpondit om̄is popul⁹ q̄ erat in port⁹ ⁊ maioribus natu. Vos teſtes ſum⁹. Faciat dñs hanc mulierē que ingredit⁹ domū tuā ſic rachel et lyam que edificauerūt domū iſrl̄: vt ſit exemplū virtutis in eſſrata ⁊ habeat celebre nomen in bethleē. Fiatq; dom⁹ tua ſicut dom⁹ phares que thamar peperit iude: de ſemine qd̄ tibi dederit dñs ex hac puella. Tulit itaq; booz ruth ⁊ accepit vxorē: ingreſſus ē ad eaz: et dedit illi dñs vt cōciperet ⁊ pareret filiū. Dixēruntq; mulieres ad noemi. Videt⁹ dñs qui nō ē paſſus vt deficeret ſucceſſor familie tue: ⁊ vocaret nomē ei⁹ in iſrl̄: ⁊ habeas q̄ conſolatur aīaz tuā ⁊ enutriet ſenectutē. Benuru em̄ tua nat⁹ ē q̄ te diligit: et multo tibi melior eſt q̄ ſi ſeptē haberes filios. Suſceptūq; noemi puerū poſuit in ſinu ſuo: ⁊ nutricis ac gerule fungebatur officio. Vicine autē mulieres cōgratulātes ei ⁊ dicētes: nat⁹ tibi ē fili⁹ noemi: vocauerūtq; nomē ei⁹ obed. Hic ē pater iſai patris dauid. He ſunt generationes phares. Phares genuit eſrom. Eſrom genuit aram.

Aram genuit aminadab. Aminadab genuit naaſon: Naaſon genuit ſalmon. Salmon genuit booz. Booz genuit obed. Obed genuit iſai. Iſai genuit dauid regem.

Explicit liber Ruth.
Incipit p̄logus ſancti Hieronymi in libros Regum.

Viginti et
duas litteras eē apd̄
hebreos ſyroꝝ q̄ lin
gua ⁊ chaldeoz ⁊ te
ſtaꝝ que hebreꝝ mag
na ex p̄te conſinis eſt
na ⁊ ipſi vigintiduo

elementa hnt: eodē ſono. ſ. diuerſis caracte
ribus. Samaritani etiā pentateucū moysi to
tidem litteris ſcriptitāt: figuris tm̄ ⁊ apicib⁹
diſcrepātes. Certūq; eſt eſdras ſcribā legisq;
doctozē poſt captā hieroſolymā ⁊ inſtaurati
onē templi ſub zorobabel alias litteras rep
perit quib⁹ nūc vtimur: cū ad illud vſq; tē
pus ijdē ſamaritanozū ⁊ hebreozum caracte
res fuerint. In libro quoq; numeroꝝ hec ea
dem ſupputatio: ſub leuitarū ac ſacerdotum
ceſu myſtice oñdiſ. Et nomē dñi tetragrama
ton in q̄buſdā grecis voluminib⁹ vſq; hodie
antiq̄s ex p̄ſſum litteri inuenim⁹. Sed ⁊ pſal
mi triceſimus ſext⁹ ⁊ cēteſimus decim⁹ ⁊ cen
teſim⁹ vndecim⁹ et cēteſim⁹ decimus octau⁹
⁊ centeſim⁹ q̄drageſim⁹ q̄rt⁹: q̄q; diuſo ſcri
bant metro: tm̄ eiꝯdē n̄meri texunt alpha
beto. Et hieremie lamētatiōes. ⁊ oratio eius
ſalomonis quoq; i fine puerbia: ab eo loco i
q̄ ait. Mulierē forte quis inueniet: eiſdē al
phabētis vel incisionib⁹ ſupputant. Porro
q̄nq; lre duplices apud hebreos ſunt: caph
men: nun: phe: ſade. Aliter em̄ ſcribunt per
has p̄ncipia medietateſq; verborum: aliter ſi
nes: vñ ⁊ a pleriq; libri duplices eſtimantur
ſamuel: malachim: dabreiamim: eſdras: hic
remias cū cynoth. i. lamentatiōib⁹ ſuis. Quō
igif vigintiduo elemēta ſūt p̄ q̄ ſcribim⁹ hebra
ice om̄e qd̄ loq̄mur: ⁊ eozū initijs vox huma
na cōprehendit: ita vigintiduo volumina ſup
putant. quib⁹ q̄ſi lris ⁊ exordijs i dei doctrina
tenera adhuc ⁊ lactēs viri iuſti erudit in
fantia. Prim⁹ apud eos liber vocat b̄reſitb:
quē nos geneſim dicim⁹. ſc̄d̄s elleſmoth q̄ ex
odus appellat. tert⁹ vagera. i. leuitic⁹. q̄rt⁹
vagedaber: quē numez vocam⁹. q̄nt⁹ ellead.
dabarim: q̄ deutronomiū p̄notat. Hi ſūt q̄n
q; libri moysi: q̄s p̄p̄ie thorath. i. legē appel
lant. Sc̄d̄m p̄phetaꝝ ordinē faciūt ⁊ incipiūt